

II. TANULMÁNY

EGY MINDENK FÖLÖTT ÁLLÓ, ÉRTELMESES TEREMTŐ LÉTEZÉSE MEGÁLLAPÍTVA

BIBLIÁN KÍVÜLI BIZONYÍTÉKOK, AZ ÉRTELEM FÉNYÉBEN
MEGVIZSGÁLVA – EGY FENNTARTHATATLAN ELMÉLET – EGY
ÉSSZERŰ ELMÉLET – AZ ISTEN JELLEMVONÁSA KIMUTATVA –
ÉSSZERŰ KÖVETKEZTETÉSEK

Még a hitetlen szemszögéből is, egy ésszerű és elfogulatlan kutatás az ismeretlenben, az ismertek fényében, az igazság irányába vezeti az értelmes gondolkodót. Mégis, nyilvánvaló, hogy Isten tervének és szándékainak egy közvetlen kijelentése nélkül az emberek csak megközelíthetik az igazságot és csak határozatlan következtetésekre juthatnak. De egy pillanatra tegyük félre a Bibliát, és tekintsünk a dolgokra csupán az értelem szemszögéből.

Aki távcsővel, vagy éppen szabad szemmel nézi az eget, és látja a teremtett világ végtelen nagyságát, szimmetriáját, szépségét, rendjét, összhangját és változatosságát, és mégis kételkedne abban, hogy ezeknek Teremtője sokkal felettük áll úgy bölcsességben, mint hatalomban, vagy ha egy pillanatra is feltételezné, hogy egy ilyen rend véletlenül jött létre, Teremtő nélkül, oly mértékben elvesztette vagy félretette gondolkodási képességét, hogy a Biblia illően nevezi őt bolondnak (olyannak, aki semmibe veszi az értelmet, vagy annak hiányában szenved): „Azt mondja a balgata az ő szívében: Nincs Isten.” Bárhogy is történik, minden gondolkodó elme arra a következtetésre kell jusson, hogy legalább ennyi igaz a Bibliából, mert egy magától értetődő igazság az, hogy minden okozatot egy megfelelő ok kell eredményezzen. Mindegyik növény és éppen minden virág is sokatmondó bizonyosság e témában. Felépítésében bonyolult, formájában és szerkezetében kiválóan szép, mindegyik

emberfeletti bölcsességről és ügyességről tanúskodik. Mennyire rövidlátó képtelenség az, amely az emberi ügyességgel és leleményességgel dicsekszik, és az egyszerű véletlennek tulajdonítja a természet szabályosságát, állandóságát és összhangját, amely elismeri a természet törvényeit, míg tagadja, hogy a természetnek egy értelmes Törvényhozója van.

Némelyek, akik egy értelmes Teremtő létezését tagadják, azt állítják, hogy a természet az egyetlen Isten, és hogy a természetből fakadt az összes állati és növényi fejlődési forma; nem az értelem irányítja, mondják, hanem a „legalkalmasabb fennmaradásának törvénye”, egy fejlődési folyamatban.

Ez az elmélet bizonyítékokat nélkülöz, mert körülöttünk mindenütt a különböző teremtmények változatlan természetét látjuk, melyek nem fejlődnek magasabb természetre; és habár azok, akik kitartanak ez elmélet mellett, ismételt erőfeszítéseket tettek, soha nem sikerült nekik különböző fajokat összekapcsolni, vagy újabb, állandó fajtákat létrehozni. Nem ismeretes olyan eset, hogy egy fajta más fajtává változott volna.* Habár vannak halak, melyek uszonyukat egy pár pillanatig szárnyakként tudják használni, és kirepülnek a vízből, és békák is tudnak énekelni, mégsem tudtak átváltozni madarakká; és habár léteznek az emlősök között olyanok, melyek halványan hasonlítanak az emberekhez, arra egyáltalán nincs bizonyíték, hogy az ember azokból a teremtményekből fejlődött volna ki. Ellenkezőleg, a vizsgálatok bebizonyították, hogy habár ugyanabból a fajtából különböző változatok hozhatók ki, lehetetlen a különböző fajtákat összekeverni, vagy egyikből egy másikat fejleszteni. Ugyanebből kifolyólag a szamár és a ló, habár hasonlítanak egymáshoz, nem állítható, hogy rokonok, mert jól ismert tény, hogy ivadékuk tökéletlen és nem tudnak szaporodni.

*Némely olvasóink érdekében megjegyezzük, hogy a hernyó lepkévé alakulása nem a természet megváltozása: a hernyó csak egy lárvá, mely a lepke tojásából kel ki.

Nyilvánvaló, hogy ha egy tudatlan természet lenne a teremtő, vagy fejlesztő, akkor folytatná a folyamatot, és nem léteznének ilyen állandó fajok, mert értelem nélkül semmi sem érhet el egy állandó állapothoz. A fejlődés egy tény lenne napjainkban, és mindenfelé látnánk madarakká változó halakat, és emberekké átalakuló majmokat. Arra következtetünk, hogy ez az elmélet ellentétes az emberi értelemmel és a Bibliával is, amikor azt állítja, hogy egy értelmes lény egy olyan erő által jött létre, mely nem rendelkezik értelemmel.

A következőkben röviden közlünk egy olyan elméletet, amely egy fejlődési folyamat általi teremtésre vonatkozik (az emberét kivéve), és amellyel szemben nem látunk semmi, komoly kifogásolni valót: Azt feltételezi, hogy a jelen különböző fajai rögzítettek és változatlanok, ami a természetet, vagy a fajtát illeti, és habár a jelenlegi természetek fejleszthetőek a legfelsőbb fokig, éppen a tökéletességig, ezek a fajok, vagy természetek örökre ugyanazok lesznek. Ez az elmélet továbbá azt feltételezi, hogy e rögzített fajok közül egyik sem volt eredetileg olyannak teremtve, hanem a távoli múltban a földből fejlődtek ki egy fokozatos evolúciós folyamat által, egyik a másikból. Ezek a fejlődések, az Isten által meghatározott törvények alatt, melyekben a táplálék és a klímaváltozás fontos szerepet játszott, addig tartottak, míg a jelenben látható rögzített fajok megállapodtak, amelyen túl a változás lehetetlen, minden arra mutat, hogy elérték a Teremtőnek erre vonatkozó végső szándékát. Habár a növények és állatok mindegyik családja képes a fejlődésre, vagy a satnyulásra, egyikük sem változhat át más családdá, vagy fajtává, és nem is keletkezhet azokból. Habár mindegyik elérheti a saját, rögzített természete tökéletességét, lévén, hogy a Teremtő a természetre vonatkozó célját elérte, további változás e tekintetben lehetetlen.

Azt állítják, hogy a kezdeti növények és állatok, melyekből a jelenlegi, rögzített változatok erednek, az ember teremtése előtt kihaltak. Ezt az elméletet igazolják a föld felszíne alatt mélyen

talált, olyan állatok csontvázai és növények kövületei, melyek most már nem léteznek. Ez a nézet nem hagyja figyelmen kívül, és nem is tagadja a Biblia tanítását, miszerint az ember az Ő Alkotójának értelmi és erkölcsi képére létrehozott, közvetlen és tökéletes teremtménye, és nem egy olyan fejlődési folyamat eredménye, amely talán a többi teremtményeknél közös. Ez a nézet semmi értelemben sem érvényteleníti, hanem alátámasztja a Biblia állítását, hogy napjaink természete azt tanítja, hogy egy Értelmes Lény rendezte azt, és Ősoka volt annak. Az emberi elme tegyen meg minden lehetőt, hogy az ismert tényeket ésszerű és értelmes okokra vezesse vissza, minden esetben megfelelő hitelt adva a természet törvényeinek; de a természet egész, bonyolult gépezete mögött ott van a nagy Szerzőjének, az értelmes és mindenható Istennek keze.

Azt állítjuk, tehát, hogy egy Értelmes Teremtő létezése világosan bizonyított igazság, aminek bizonyítékai körülöttünk vannak, sőt, mibennünk, mert mi az Ő műve vagyunk, akiknek értelmi és testi ereje egy felfogókéességünket meghaladó, csodálatos ügyességről beszél. Ő a Tervezője és Alkotója annak is, amit mi természetnek nevezünk. Azt állítjuk, hogy Ő rendelte el és erősítette meg a természet törvényeit is, amelyek működésének szépségét és összhangját látjuk és csodáljuk. Ösztönösen imádjuk Őt, Akinek bölcsessége tervezte, és hatalma fenntartja meg irányítja a világmindenséget, Akinek bölcsessége és hatalma oly mérhetetlenül meghaladja a miénket.

Ennek a hatalmas Istennek létezését felfogva csak rettegésben tartana a mindenható ereje, ha nem látnánk, hogy a hatalmának megfelelő jóindulattal és jósággal rendelkezik. E tényről szintén teljes bizonyosságunk van, ugyanazon bizonyítékok által, amelyek az Ő létezését, hatalmát és bölcsességét igazolják. Nem csak arra a következtetésre kényszerülünk, hogy létezik egy Isten, és hogy az Ő hatalma és bölcsessége mérhetetlenül a miénk fölött áll, hanem az értelem arra a következtetésre is kényszerít, hogy a legnagyobb

teremtett lény nem lehet nagyobb a Teremtőjénél; tehát, arra kell következtetnünk, hogy az emberek között megnyilvánuló, legnagyobb jóakarat és igazságosság mértékében alul marad a Teremtőjénél, éppen úgy, mint ahogy az ember bölcsessége és hatalma is alábbvaló az Övéénél. Ekképpen áll értelmi szemünk előtt a nagy Teremtő jelleme és tulajdonságai. Ő bölcs, igazságos, szerető és hatalmas; és az Ő tulajdonságai szükségszerűen, mérhetetlenül nagyobbak, mint a legnagyobb teremtményének tulajdonságai.

Továbbá viszont: elérve erre az ésszerű következtetésre, ami a Teremtőnknek létezésére és jellemére vonatkozik, kérdezzük meg: Mit várhatunk egy ilyen Lénytől? Erre az a válasz, hogy e tulajdonságokkal való rendelkezésből ésszerűen várható azoknak gyakorlása, és használata. Isten hatalmát kell használnia, összhangban az Ő természetével – bölcsen, igazságosan és jótékonyan. Bármilyen is lenne ennek a célnak eszköze, bármilyen is lenne Isten hatalmának működése, a végső eredmény meg kell egyezzen az Ő természetével és jellemével, és minden lépést jóvá kell hagyjon az Ő végtelen bölcsessége.

Mi lehet annál ésszerűbb, mint a hatalom oly gyakorlása, ahogy azt megnyilvánulni látjuk a bennünket körülvevő számtalan világ teremtésében, és a föld csodálatos változatosságában? Mi lehet annál ésszerűbb, mint az ember teremtése, értelemmel és ítélőképességgel felruházva, képes lévén értékelni a Teremtőjének munkáit, mérlegelve ügyességét – az Ő bölcsességét, igazságát, hatalmát és szeretetét? Mindez ésszerű és tökéletes összhangban van az általunk ismert tényekkel.

Most következik utolsó állításunk. Vajon nem ésszerű feltételezni, hogy egy ilyen végtelenül bölcs és jó Lény, miután létre hozott egy olyan teremtményt, mely képes Őt és az Ő tervét értékelni, szeretete és igazságossága arra fogja készíteni, hogy kielégítse annak a teremtményének igényeit, egy **bizonyos** KINYILATKOZTATÁST adva neki? Nem lenne-e egy ésszerű feltételezés az, hogy Isten fel fogja világosítani az

embert az ő létezésének céljáról, és az ő jövőjére vonatkozó tervéről? Ellenkezőleg, azt kérdezzük, nem lenne-e ésszerűtlen azt feltételezni, hogy egy ilyen Teremtő létrehozva egy olyan teremtményt, mint a jövőbe nyúló gondolkodás erejével felruházott ember, mégse adjon neki semmi kinyilatkoztatást az Ő tervéről, mely kielégítené azokat az óhajait? Egy ilyen eljárás ésszerűtlen lenne, mert ellenkezik azzal a jellemmel, amelyet ésszerű módon Istennek tulajdonítunk; ellenkezik azzal az eljárással, ami egy igazságosság és szeretet által vezérelt lényre jellemző.

Gondolhatjuk, hogy ha az Isteni Bölcsesség, az embert teremtve, nem ítélte volna célszerűnek, hogy megismertesse vele a rendeltetését, és a Teremtőjének tervében való részét, akkor bizonyára úgy az Isteni Igazság, mint az Isteni Szeretet megkövetelte volna azt, hogy az *ember* képessége annyira korlátozva legyen, hogy ne gyötörjék és nyugtalanítsák folyamatosan a kétségek, a félelem, és a tudatlanság; következésképpen, az Isteni Hatalom csak ezzel a korlátozással működött volna. Tehát, az a tény, hogy az ember rendelkezik azzal a képességgel, hogy megértsen egy kinyilatkoztatást az isteni tervről, az ő Teremtőjének elismert jellemével együttvéve, nyomós ok arra a várakozásra, hogy Isten egy ilyen kinyilatkoztatást fog nyújtani egy olyan időben és oly módon, amit az Ő bölcsessége jóváhagyott. Tekintettel e szempontokra, még ha nem is ismernénk a Bibliát, az ésszerűség arra vezetne, hogy figyelemmel várjunk egy olyan kinyilatkoztatást, mint amilyennek a Biblia állítja magát. Továbbá, az általános teremtés rendjét és összhangját megfigyelve, ahogy az égitestek és *naprendszer*ek nagy körmenetében megőrzik idejüket és helyüket, csak arra következtethetünk, hogy a kisebb rendellenességek, mint a földrengések, forgószелеk, stb. csak annak jelei, hogy a különböző elemek együttműködése jelenleg még nem tökéletes. Egy arra vonatkozó biztosíték, hogy végül minden tökéletes lesz úgy a földön, mint a mennyekben, együtt némely magyarázattal, hogy jelenleg miért nincs úgy, nem

ésszerűtlen kérés a gondolkodó emberek részéről, amire a Teremtő, Akinek bölcsessége, hatalma, és jóindulata bizonyított, ne válaszolna. Emiatt várhatjuk, hogy a keresett kinyilatkoztatás tartalmazni fog egy ilyen biztosítékot, és egy ilyen magyarázatot.

Miután megállapítottuk, hogy ésszerű dolog Isten akaratára, és *emberi* fajunkkal kapcsolatos tervére vonatkozóan egy kinyilatkoztatást várni, a következő fejezetben megvizsgáljuk a Biblia általános sajátosságait, amely azt állítja *magáról*, hogy éppen egy ilyen kinyilatkoztatás. Ha Isten jellemvonását tökéletes összhangban mutatja be azzal, amit az értelem megszab, ahogy ezt fennebb megvizsgáltuk, akkor arra a következtetésre juthatunk, hogy ekképpen a szükséges, és Istentől ésszerűen elvárható kinyilatkoztatásnak bizonyul, és bizonyágtételét ennek megfelelően fogadjuk el. Ha tanításai Istentől vannak, akkor – ha teljesen felfogjuk azokat, *felismerjük, hogy* – megegyeznek az Ő jellemvonásával, amelyről az értelem biztosít bennünket, *hogy az* tökéletes bölcsességben, igazságosságban, szeretetben és hatalomban.

„Ti kíváncsi elmék, kik mindenfelé kalandoztok,
És mindenütt meglelitek a teremtés csodáit,
Melyek Istenetek lábnyomairól tesznek vallomást,
Boruljatok le, és imádjátok Őt.

Urunk, az egek jelentik ki dicsőségedet;
Minden csillagban bölcsességed ragyog;
De mikor szemeink Igédre tekintenek,
Még szebb sorokban olvasunk Nevedről.”

